

Hvert femte barn i Danmark har astma eller astmasymptomer inden skolestart. Lige så mange småbørn har eksem. Mange, men langt fra alle, vokser fra det, og blandt voksne oplyser mere end hver fjerde at have haft en eller flere overfølsomhedssymptomer i løbet af et år.

Astma og Allergi

– kan vi vende kursen?

Hans Bisgaard
Professor i børnesygdomme ved Københavns Universitet
og overlæge ved Dansk BørneAstma Center
FOTO: PRESSEFOTO

Vores viden peger på, at sygdomsprocessen starter i det helt tidlige liv.

Astma forringer stærkt livskvaliteten hos børn, hvis den ikke opdages og behandles rigtigt. Anfald med åndenød er meget skræmmende både for barnet, de pårørende og deres omgivelser. Ubehandlet astma hæmmer børns fysiske udfoldelse, som er afgørende for deres motoriske udvikling, sociale liv og selvforståelse. Astma og allergi er meget sjældent dødelige, og bliver derfor tit overskygget af livstruende tilstande. Den samlede byrde er dog massiv, netop fordi sygdommene forringer livskvaliteten for så mange mennesker hele livet igennem.

Hvor stammer det fra?

➔ Trods store forskningsmæssige indsatser kender vi endnu ikke årsagerne til astma og allergi. Vores viden peger dog på, at sygdomsprocessen starter i det helt tidlige liv. Vi ser ændringer i både immunforsvaret samt nedsat lungefunktion hos nyfødte børn, langt før de får symptomer. Vi ved også, at der er noget i det omgivende miljø, der kickstarter sygdoms-

processen. Fødsel ved kejsersnit øger for eksempel risikoen, ikke bare for astma, men også for en række andre kronisk inflammatoriske sygdomme hos børn. Et af de stærkt voksende forskningsfelter indenfor området er betydningen af mikrobiomet (hele det mikrobielle økosystem, som vi deler vores krop med) for udvikling af sygdom. Faktisk er kun 10 procent af de celler, vi bærer rundt på, vores egne, resten er bakterier og andre mikrober, der menes at omsætte og formidle effekterne af de mange miljøfaktorer, såsom mad, rygning, kemikalier mm, som vi dagligt bliver påvirket af. Sammenhæng mellem mikrobiomets sammensætning og udviklingen af en række kroniske lidelser, såsom diabetes, overvægt, astma, allergi og adfærdsforstyrrelser er ganske godt underbygget. Det er også vist, at blandt andet fødsel ved kejsersnit kan påvirke sammensætningen af mikrobiomet.

Den bedste behandling

➔ I den vestlige verden hører astma og allergi til blandt de stærkest stigende ikke-smitsomme sygdomme, mange kendetegnet ved subklinisk kronisk inflam-

mation. Det vil groft sagt sige, at kroppens immunforsvar konstant er i gang med en forsvarsproces, der kan være svær at måle, men som i længden fører til sygdom. Hvad immunforsvaret reagerer imod, ved vi endnu ikke. Vores genetiske anlæg spiller en vigtig rolle, men er ikke hele forklaringen. Samspillet mellem miljø, mikrobiom og arv er komplekst, og der ligger en meget stor opgave i at finde mønstrene i de store mængder af data, der bliver bygget op omkring både vores og mikrobiomets gener, de kliniske aspekter, immunologiske profiler og meget mere. Det kræver et tæt samarbejde mellem flere specialer, hvor læger arbejder sammen med mikrobiologer, bio-informatikere og statistikere.

Indtil vi finder svarene, er det vigtigt, at den bedste behandling af astma og allergi sikres. Den eksisterende medicin er både god og sikker, men symptomer bliver ofte overset eller fejlfortolket. En standardisering af retningslinjerne bygget på solide videnskabelige påvisninger er altafgørende for at undgå de ofte modstridende og forskelligartede vejledninger, patienter og pårørende fortsat bliver mødt med.